E#5C#105

Julij Clari Opera Juri

KJV252
.C5
1739
v.1
c.1

JULII CLARI
ALEXANDRINI
OPERA JURIDICA
In Duos Tomos diſtributa.

1080044909

UANL
FONDO

JULII CLARI

ALEXANDRINI,

JURIS-CONSULTI LONGE CLARISSIMI;
PHILIPPI II. HISPANIARUM REGIS
SUPREMI CONSILIARII, AC REGENTIS DIGNISSIMI;

OPERA OMNIA,

SIVE

PRACTICA CIVILIS ET CRIMINALIS:

Cum doctiſſimis Additionibus Perilluſtrium Juriſconſultorum
DD. JOAN. BAPTISTÆ BAIARDI Parmenſis, BERNARDINI ROSSIGNOLI Mediol.
HIER. GIACHARII Lugienſis, JOAN. GUIOTII Nivernenſis,
ANTON. DROGHII è Caſtro Lauro:

Notis præterea, & Animadverſionibus Doctorum inter Germanos ſublimium
DD. JOAN. HARPRECHTI, & MANFREDI GOVEANI,

46333

In modum Gloſſæ Textui JULII CLARI adeo peraccommodè per ſingulas quaſque paginas adaptatis, ut nihil facilius, utilius, nihil tam Juriſprudentiæ Studioſis, quàm Cauſarum Patronis, Advocatis, & Judicibus deſiderandum relinquatur.

EDITIO OMNIUM ACCURATISSIMA SIMUL AC EMENDATISSIMA:
Cui accedunt
Obſervationes IGNATII QUATTROCCHI Nobilis Aſculani, ad Quæſt. *de Homicid.* nondum editæ.
APPOSITA ſunt etiam QUÆSTIONUM, & ADDITIONUM SUMMARIA;
Necnon duplex Rerum Memorabilium Index, quorum alter Practicæ Civili, *alter* Criminali *inſervit.*

TOMUS PRIOR.

GENEVÆ,
Sumptibus HÆREDUM CRAMER ET FRATRUM PHILIBERT.
MDCCXXXIX.

JULII CLARI
AD LECTOREM
PRÆFATIO.

LIBROS *Sententiarum Receptarum*, en, *Chariſſime Lector*, perfectos, atque abſolutos accipe; atque ſtudiorum meorum primores fructus læta mente ſuſcipias, ac benignis oculis intucaris; futurum enim ſpero, ut ſi ipſum perlegere ne deſpexeris, maximam ſis in Practicis congreſſibus utilitatem percepturus. Quod autem eum nunc ſolum tibi exhibuerim, illud fuit in cauſa; nam cùm Mantuæ agens, quô ex belli turbulenta tempeſtate, velut in portum confugeram, extremam manum impoſuiſſem, atque in lucem edere conſtituiſſem, repente mihi allatus eſt nuncius, me in Mediolanenſem Senatum, ſummo Regis mei beneficio fuiſſe cooptatum. Quæ res fecit, ut ab incepto deſiſterem. Permagni enim intereſſe arbitrabar, utrum opus ipſum à Juris tantum perito, an à Juris perito, eodemque Senatore prodiret, à quo propter acceſſionem dignitatis, nihil niſi ſummo judicio, atque arte elaboratum proferri oporteret. Sperabam tamen futurum, ut librum aliquando in manus ſumere, eumque expolire, atque abſolvere poſſem. Sed me valde mea fefellit opinio: nam cum primum ſenatorium cœpi munus obire, ita ſum cauſarum, negotiorumque multitudine impeditus, ut nihil hactenus ſpatii ſurripere potuerim ad opus ipſum, uti conſtitueram, diligenter corrigendum, atque emendandum. Hærebam itaque, nec quid conſilii caperem omnino videbam. Hinc etiam, ſi liber prorſus ſupprimeretur, non poteram non moleſte ferre, tot annorum à me ſuſceptos labores ſine fructu perire: illinc verò, ſi non emendatus ederetur, verebar, ne cum magna exiſtimationis meæ jactura, illud mihi jure objici poſſet, quod ipſe juriſconſultus non ſatis conſulto feciſſem. Placuit igitur, priuſquam deliberarem, amicorum judicium exquirere: nihil enim apud me unquam fuit illorum conſiliis, aut ſanctius, aut religioſius. Itaque paragraphum, qui de Feudis erat conſcriptus, in lucem editum ad pleroſque viros litterarum ſcientia inſignes, mihique ſumma neceſſitudine conjunctos, perferendum curavi, ut ex eo quaſi totius operis guſtum præberem: rogavique ut quid de eo ſentirent, quidve mihi faciendum putarent, amicè monerent. Ii omnes reſponderunt, non indignum ſibi librum videri, qui in lucem prodiret, atque non modo animum confirmarunt, ſed etiam addiderunt. Quo factum, ut hanc provinciam, quam antea timens, ac viribus meis diffidens ſubterfugiebam, nunc tot clariſſimis viris hortatoribus, alacri, & prompto animo lubentiſſimè ſuſceperim. Sed cùm adeo ipſius voluminis creverit magnitudo, ut non niſi longo temporis intervallo, auctorum locos omnes, qui pene innumerabiles citantur, cum ipſis Scriptorum Commentariis conferri poſſe exiſtimarem, (hæc autem magni referre arbitror, ut omnia fideliter recitentur) idcirco tardius, quam voluiſſem, totum opus perfeci, & pervulgavi. Hoc itaque perfectum habes volumen, quod licet tardum advenerit, majori tamen cum emolumento tuo factum eſt, cum multa acceſſerint, quæ, ſi elapſis luſtris prodiiſſet, in ipſo deſiderarentur. Lege, manda memoriæ quæcunque hic præſcribuntur, ut & tibi non exiguos honores, & Principi tuo maximum proventum congeras. Vale.

JULII CLARI Vita & Elogium.

INTER eximios Sæculi decimi-ſexti Juriſperitos eminuit JULIUS CLARUS Alexandrinus, in ditione Mediolanenſi, Patricio genere ortus. Dies ei natalis fuit ſextus Januarii 1525. Proavum, *Nicolaum Gàmbarutum* avum maternum (1), *Aloiſium* patrem, & *Camillum* fratrem (2) habuit, compatrem *Aymonem Cravettam* (3), præclaros etiam Juriſconſultos. Pater Mediolani Senator, Proavus apud Siculos Conſiliarius ampliſſimos dignitatum gradus eſt conſecutus. Ipſe anno 1550. in Ticinenſi Academiâ Doctoris Inſulas ſuſcepit, quintuſque menſis nondum elapſus erat, cùm à Rege Mediolanenſis Senator declaratus eſt: Deinde ex Senatore Præſes Quæſtorum extraordinariorum, Annonæ Præfectus, & Curator Aquarum publicarum, ut ipſe in Epiſt. ad Practicam Criminalem narrat. Mox Regentis titulo in Hiſpaniam vocatus, Cauſas Mediolani tractavit. Cùm verò Genuenſis Reſpublica ob veterum, novarumque familiarum diſcordias in magno diſcrimine verſaretur, CLARUS ad componendas diſſenſiones à Rege miſſus eſt (4), ſed in itinere Cæſareæ Auguſtæ morbo correptus, die 13. Aprilis anni 1575. (5) quinquagenarius occubuit. Sepultus eſt Mediolani in Eccleſia *Pacis* dictâ, atque in tumulo quem ſibi An. 1566. conſtrui juſſerat, conditus. Ejus Epitaphium refert *Landus* de Sen. Mediolan.

Non eſt omittendum, Autorem noſtrum Civibus Cremonenſibus An. 1561. fuiſſe adſcriptum, uti videre eſt apud *Ariſium* (6) qui integrum refert Diploma die 2. Martis ejuſdem anni datum, in quo ſummis CLARUS ornatur elogiis.

Plura hìc de illo, ac de ejus Scriptis adferre animus erat, verùm id ſupervacaneum eſſe duximus, compertâ, quam magno ſtudio conquiſivimus, Præfatione ad quintum hujus operis Librum, quam in præcedentibus aliquot Editionibus, deeſſe, non ſine deſiderio, animadvertebamus. Ad eam itaque recurrat Lector, in quâ Autor ipſe de publicis, quibus condecoratus fuit, muneribus, tum etiam de ordine quo Libros editos ſcripſerit, aliorumque ineditorum ſorte, ſatis abundè diſſerit; indeque colliges non mediocrem feciſſe jacturam Juriſprudentiæ cultores, ac proinde non *Opera omnia*, uti, pro more, præ ſe fert Titulus, ſed ea dumtaxat, quæ extant, hìc in lucem proferri.

Ad novam hanc Editionem quod attinet, paucis accipe, Lector, quod dicendum habemus. Duobus exemplaribus uſi ſumus, pro accuratiori emendatione, invicem ſtudiosè collatis, Genevenſi nimirum 1636. atque Lugdunenſi 1661. ordinem prioris, pro Textûs & Annotationum Diſpoſitione ſequuti, utpote multò commodiori, cùm cuique Quæſtioni ſubjunctæ ſint Additiones in utroque Tomo. Ex eâdem deprompta eſt, quæ in alterâ deerat, Præfatio antepoſita. Et quod in priori deſiderabatur *Conſilium* Hier. Giacharii *de Monetâ*, ex poſteriori excerptum damus. Præterea Lector reperiet ad calcem Quæſtionis LXXXII. *Lib. V.* §. *Finalis*, Obſervationes D. *Ignatii* QUATTROCCHI Nobilis Aſculani, nunc primùm editas. Vale, & laboribus noſtris favere non dedigneris.

INDEX

(1) *Sentent. Lib. IV.* §. *Donat. quæſt.* 10.
(2) *Ibid. quæſt.* 24.
(3) *Lib. IV.* §. *Feudum quæſt.* 8. verſ. *Et hæc quidem.*
(4) Cæſ. Campanus *Hiſt. Mundi Lib. VI. Vol. I.* apud Panzirol. de Claris Legum Interpret.
(5) Vid. *Bayle* in Diction. Crit.
(6) *Cremonæ Litter. Tom. II. pag.* 268.

INDEX PARAGRAPHORUM ET QUÆSTIONUM PRACTICÆ CIVILIS.

Cùm appoſita ſint initio cujuſque Paragraphi Capita Quæſtionum, hìc dumtaxat indicandæ ſunt paginæ, ut quæ in Indice Materiarum Lector inveſtigabit, faciliùs inveniat.

LIBER III.

§. TESTAMENTUM.

QUÆSTIO I.	pag. 2
II.	p. 4
III & IV.	p. 6
V.	p. 8
VI.	p. 10
VII.	p. 12
VIII.	p. 13
IX.	p. 15
X.	p. 16
XI & XII.	p. 17
XIII & XIV.	p. 19
XV.	p. 23
XVI.	p. 26
XVII.	p. 28
XVIII.	p. 29
XIX.	p. 32
XX.	p. 33
XXI.	p. 34
XXII.	p. 36
XXIII. XXIV & XXV.	p. 37
XXVI.	p. 38
XXVII.	p. 39
XXVIII.	p. 41
XXIX.	p. 44
XXX.	p. 45
XXXI.	p. 46
XXXII.	p. 48
XXXIII.	p. 49
XXXIV.	p. 50
XXXV & XXXVI.	p. 51
XXXVII.	p. 52
XXXVIII.	p. 54
XXXIX.	p. 59
XL.	p. 61
XLI.	p. 62
XLII.	p. 68
XLIII.	p. 70
XLIV & XLV.	p. 72
XLVI.	p. 73
XLVII & XLVIII.	p. 76
XLIX & L.	p. 77
LI & LII.	p. 80
LIII.	p. 82
LIV.	p. 83
LV.	p. 84
LVI.	p. 88
LVII.	p. 91
LVIII.	p. 92
LIX.	p. 93
LX.	p. 94
LXI & LXII.	p. 95
QUÆSTIO LXIII.	pag. 98
LXIV.	p. 100
LXV.	p. 102
LXVI.	p. 103
LXVII. LXVIII & LXIX.	p. 105
LXX & LXXI.	p. 106
LXXII.	p. 107
LXXIII.	p. 108
LXXIV.	p. 109
LXXV.	p. 110
LXXVI.	p. 111
LXXVII.	p. 114
LXXVIII.	p. 117
LXXIX.	p. 118
LXXX.	p. 119
LXXXI. II. III. IV.	p. 121
LXXXV. VI. VII & VIII.	p. 122
LXXXIX & XC.	p. 123
XCI.	p. 124
XCII & XCIII.	p. 125
XCIV.	p. 126
XCV.	p. 127
XCVI & XCVII.	p. 128
XCVIII & XCIX.	p. 129
C.	p. 132

LIBER IV.

§. DONATIO.

QUÆSTIO I.	p. 133
II.	p. 135
III.	p. 136
IV.	p. 137
V.	p. 139
VI.	p. 140
VII.	p. 143
VIII.	p. 144
IX.	p. 149
X.	p. 152
XI.	p. 153
XII.	p. 154
XIII.	p. 155
XIV.	p. 157
XV.	p. 158
XVI.	p. 159
XVII.	p. 160
XVIII.	p. 162
XIX.	p. 163
XX.	p. 165
XXI.	p. 166
XXII.	p. 168
XXIII.	p. 171
XXIV.	p. 173
XXV.	p. 174

§. EMPHY-

Index Paragraphorum.

§. EMPHYTHEUSIS.

QUÆSTIO I. pag. 178
II. p. 180
III. p. 182
IV. p. 184
V. p. 186
VI. p. 187
VII. p. 190
VIII. p. 191
IX. p. 199
X. p. 200
XI. p. 201
XII. p. 202
XIII. p. 203
XIV. p. 207
XV. p. 208
XVI. p. 210
XVII & XVIII. p. 212
XIX. p. 213
XX. p. 214
XXI. XXII. XXIII. p. 215
XXIV. p. 216
XXV & XXVI. p. 217
XXVII & XXVIII. p. 219
XXIX. p. 224
XXX. p. 225
XXXI & XXXII. p. 226
XXXIII & XXXIV. p. 227
XXXV & XXXVI. p. 228
XXXVII & XXXVIII. p. 229
XXXIX & XL. p. 230
XLI. p. 231
XLII. p. 232
XLIII. p. 233
XLIV & XLV. p. 235
XLVI. p. 236
XLVII. p. 237
XLVIII. XLIX & L. p. 238

§. FEUDUM.

QUÆSTIO I. pag. 240
II & III. p. 241
IV & V. p. 243
VI. VII & VIII. p. 244
IX. p. 246
X. p. 249
XI. p. 250
XII & XIII. p. 251
XIV. p. 252

QUÆSTIO XV & XVI. pag. 253
XVII & XVIII. p. 254
XIX & XX. p. 255
XXI. p. 256
XXII. p. 257
XXIII. p. 258
XXIV. p. 259
XXV & XXVI. p. 260
XXVII & XXVIII. p. 261
XXIX. p. 262
XXX. p. 263
XXXI. p. 264
XXXII. p. 266
XXXIII. p. 268
XXXIV. p. 269
XXXV. p. 270
XXXVI. p. 272
XXXVII. p. 273
XXXVIII & XXXIX. p. 274
XL. p. 275
XLI. p. 277
XLII. p. 278
XLIII. p. 280
XLIV. p. 281
XLV. p. 282
XLVI. p. 284
XLVII & XLVIII. p. 285
XLIX. p. 286
L & LI. p. 290
LII. LIII & LIV. p. 291
LV & LVI. p. 292
LVII. LVIII & LIX. p. 293
LX. p. 294
LXI & LXII. p. 295
LXIII & LXIV. p. 296
LXV & LXVI. p. 297
LXVII & LXVIII. p. 299
LXIX. LXX. LXXI & LXXII. p. 300
LXXIII. p. 301
LXXIV & LXXV. p. 304
LXXVI. p. 305
LXXVII. p. 306
LXXVIII. p. 307
LXXIX. p. 308
LXXX. p. 310
LXXXI. p. 313
LXXXII. p. 314
LXXXIII & LXXXIV. p. 316
LXXXV. p. 317
LXXXVI. VII & VIII. p. 318
LXXXIX. p. 319
XC. p. 320
XCI. p. 321

JULII

JULII CLARI

ALEXANDRINI J. C. ET PHILIPPI II. HISPANIARUM REGIS

Supremi Conſiliarii, ac Regentis digniſſimi,

PRACTICA CIVILIS

Ex Libro Tertio Sententiarum Receptarum.

§. TESTAMENTUM.

CAPITA QUÆSTIONUM.

Quid ſit teſtamentum. quæſt. 1.
Quo jure introducta ſit teſtamenti factio. q. 2.
Quot ſint genera teſtamentorum. q. 3.
Quid differat teſtamentum nuncupativum à teſtamento in ſcriptis. q. 4.
Quæ perſonæ poſſint teſtari ad pias cauſas. q. 5.
Solemnitates juris civilis, an ſint ſublatæ in teſtamentis ad pias cauſas. q. 6.
Teſtamentum imperfectum ad pias cauſas conditum an ſuſtineatur quacunque imperfectione non obſtante. q. 7.
Teſtamentum inter liberos conditum, an valeat ſine ſolemnitatibus juris civilis. q. 8.
Et quid ſit imperfectum ratione voluntatis. q. 9.
Et an etiam ſuſtineatur, quatenus concernit extraneas perſonas. q. 10.
Diſpoſitio, §. ex imperfecto, an habeat locum etiam in teſtamento nuncupativo. q. 11.
Et an habeat locum inter quoſcunque liberos. q. 12.
Et an ex hujuſmodi teſtamento ſuccedatur tanquam ex teſtamento, an autem tanquam ab inteſtato. q. 13.
Schedula manu Patris ſcripta ſine teſtibus, an valeat inter liberos in vim teſtamenti. q. 14.
Teſtamentum militis, quæ privilegia habeat. q. 15.
Miles an poſſit decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus. q. 16.
Teſtamentum cæci quomodo confici debeat. q. 17.
Filiusfamilias an poſſit teſtari. q. 18.
Bannitus an poſſit teſtari. q. 19.
Et an poſſit capere ex teſtamento. q. 20.
Condemnatus ad mortem an poſſit teſtari. q. 21.
Deportatus an habeat teſtamenti factionem. q. 22.
Condemnatus ad perpetuos carceres an retineat teſtamenti factionem. q. 23.
Excommunicatus an poſſit teſtari. q. 24.
Infans an poſſit teſtari. q. 25.
Uſurarius manifeſtus, an poſſit teſtari. q. 26.
Prælatus, aut clericus, an poſſit teſtari. q. 27.
Monachus, vel Religioſus, an poſſit teſtari. q. 28.
Monachus, vel Religioſus, an poſſit capere ex teſtamento. q. 29.
Monacho hærede inſtituto, an hereditas transferatur in monaſterium ipſo jure. q. 30.
Spurius an poſſit capere ex teſtamento. q. 31.
Avus an poſſit inſtituere nepotem legitimum natum ex filio ſpurio. q. 32.
Prodigus an poſſit teſtari. q. 33.
Inhabilis de jure communi ad teſtandum an poſſit teſtari ad pias cauſas, Remiſſive. q. 34.
Inſtitutio hæredis expreſſa & tacita eſſe poteſt. q. 35.
Inſtitutio hæredis debet eſſe certa. q. 36.
Teſtator debet ore proprio exprimere nomen hæredis. q. 37.
Legitima debet filio relinqui jure inſtitutionis. q. 38.
Filius an poſſit inſtitui ſub conditione. q. 39.
Teſtamentum, in quo filius eſt exhæredatus, an ſit nullum. q. 40.
Ex quibus cauſis filius à patre exhæredari poſſit. q. 41.
Teſtamentum, in quo filius eſt præteritus, an ſit ipſo jure nullum. q. 42.
Et quid de jure prætorio. q. 43.
Filia an poſſit inſtitui in ſola dote ſua. q. 44.
Teſtamentum præteritione poſthumi an rumpatur. q. 45.
Clauſula codicillaris an ſuſtineat teſtamentum nullum ex cauſa præteritionis in vim fideicommiſſi. q. 46.
Præteritio filii à matre an reddat ejus teſtamentum nullum. q. 47.
Præteritio patris à filio an reddat teſtamentum nullum. q. 48.